

บทที่ 1

บทนำ

ป่าไม้ นับเป็นทรัพยากรธรรมชาติที่มีคุณค่าของประเทศที่กำลังลดจำนวนลงอย่างรวดเร็ว จากการสำรวจด้วยภาพถ่ายดาวเทียม ในปี พ.ศ. 2528 ประเทศไทยมีพื้นที่ป่าไม้เหลืออยู่เพียง 149,503 ตารางกิโลเมตร หรือร้อยละ 29.05 ของพื้นที่ประเทศ (กรมป่าไม้, 2529) ภาคเหนือ เป็นภาคที่มีพื้นที่ป่าไม้หนาแน่นที่สุด โดยเฉพาะอย่างยิ่งป่าสักซึ่งเป็นไม้คุณภาพ แม้กระทั่งในปัจจุบันพื้นที่ป่าไม้ของภาคเหนือก็ยังเป็นส่วนสำคัญที่สุดของประเทศที่ยังเหลืออยู่ กล่าวคือ ภาคเหนือมีพื้นที่ป่าไม้เหลืออยู่ 84,126.0 ตารางกิโลเมตร คิดเป็นร้อยละ 49.59 ของพื้นที่ภาคเหนือทั้งหมด หรือคิดเป็นร้อยละ 16.39 ของพื้นที่ประเทศไทย ในพ.ศ. 2528 (กรมป่าไม้, 2529) เพราะนอกจากจะเป็นพื้นที่ที่เป็นต้นน้ำลำธารสายสำคัญของภาคเหนือที่ไหลไปหล่อเลี้ยงพื้นที่เกษตรกรรมบริเวณที่ราบลุ่มภาคกลางแล้ว พื้นที่ป่าไม้ของภาคเหนือยังมีส่วนสำคัญที่ช่วยพยุงมิให้อัตราส่วนเฉลี่ยของเนื้อที่ป่าไม้ทั่วประเทศลดลงจนมีสถานการณ์วิกฤต ในระยะ 25 ปีที่ผ่านมาสภาพความเปลี่ยนแปลงของพื้นที่ป่าไม้ในประเทศไทยมีแนวโน้มลดลงอย่างมาก กล่าวคือ ในปี พ.ศ. 2504 ประเทศไทยมีพื้นที่ป่าไม้ถึงร้อยละ 53.30 ของพื้นที่ประเทศ พื้นที่ป่าไม้ได้ลดลงเหลือร้อยละ 29.05 ของพื้นที่ประเทศในปี พ.ศ. 2528 (กรมป่าไม้, 2529) ซึ่งในช่วงปี พ.ศ. 2516 ถึง 2528 อัตราการบุกรุกพื้นที่ป่าไม้มีความรุนแรงสม่ำเสมอ และรุนแรงมากกว่าในช่วงปี พ.ศ. 2504 ถึง 2516 (กรมป่าไม้, 2529) ภาคเหนือเป็นภาคที่มีอัตราการความรุนแรงของการบุกรุกแผ้วถางพื้นที่ป่าไม้เป็นอันดับสองรองจาก ภาค ตะวันออกเฉียงเหนือ คือมีอัตราการบุกรุกทำลายพื้นที่ป่าถึงปีละ 3,695 ตารางกิโลเมตร หรือ 2,309,375 ไร่ต่อปี หรือคิดเป็นร้อยละ 2.18 ของพื้นที่ป่าไม้ภาคเหนือในปี พ.ศ. 2516 (บุญชนะ, 2524) ความรุนแรงของการบุกรุกทำลายป่าทำให้พื้นที่ป่าไม้ของภาคเหนือลดลงจากร้อยละ 66.96 ของพื้นที่ภาคเหนือในปี พ.ศ. 2516 เหลือเพียงร้อยละ 49.59 ของพื้นที่ภาคเหนือในปี พ.ศ. 2528 (กรมป่าไม้, 2529) ปัญหาการบุกรุกทำลายป่าในพื้นที่ภาคเหนือเกิดขึ้นมากในภาคเหนือตอนบน ซึ่งทำให้พื้นที่ป่าไม้ในภาคเหนือตอนบนลดลงจาก 85,400 ตารางกิโลเมตร ใน พ.ศ. 2516 เหลือเพียง 65,387 ตารางกิโลเมตร ใน พ.ศ. 2528 (กรมป่าไม้, 2529) อาจกล่าวได้ว่าพื้นที่ป่าไม้ของภาคเหนือลดลงถึงร้อยละ 23.43 ในช่วงปี พ.ศ. 2516-2528 การสูญเสียสภาพป่าไม้ในภาคเหนือตอนบนเป็นตัวอย่างหนึ่งของปัญหาการทำลาย

ทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อมในพื้นที่สูงภาคเหนือ ซึ่งปัญหาการเสื่อมโทรมของทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมนี้ยากแก่การฟื้นฟูและต้องเสียค่าใช้จ่ายสูง

1.1 ความสำคัญของปัญหา

สาเหตุที่สำคัญประการหนึ่งของการสูญเสียสภาพป่าไม้ของภาคเหนือตอนบน คือ การตัดไม้ทำลายป่าเพื่อทำไร่เลื่อนลอยของชาวไทยภูเขา โดยวิธีถางป่าแล้วเผาก่อนการปลูกพืช โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเขต 3 จังหวัดของภาคเหนือตอนบนซึ่งมีชาวไทยภูเขาอาศัยอยู่มากที่สุด และมีอัตราการเพิ่มของประชากรสูงถึงร้อยละ 3.2 (กรมประชาสงเคราะห์, 2530) ซึ่งก็เป็นส่วนเสริมที่สำคัญที่ทำให้อัตราการบุกรุกถางป่าเพิ่มขึ้น สถิติของศูนย์วิจัยชาวเขาแสดงให้เห็นว่าในจังหวัดเชียงใหม่ มีประชากรชาวไทยภูเขาจำนวน 141,494 คน จาก 1,077 หมู่บ้าน จังหวัดเชียงรายมีจำนวนประชากรชาวเขา 103,341 คน จาก 593 หมู่บ้าน และจังหวัดแม่ฮ่องสอนมีจำนวนประชากรชาวเขา 77,324 คน จาก 637 หมู่บ้าน (ศูนย์วิจัยชาวเขา, 2529) และใน 3 จังหวัดมีอัตราการถางพื้นที่ป่าไม้ในช่วงระหว่างปี พ.ศ. 2521-2528 สูงถึงร้อยละ 6.25, 8.19 และ 5.25 ต่อปี ของพื้นที่ป่าไม้ภาคเหนือตามลำดับ (กรมป่าไม้, 2529)

ปัญหาการเปิดป่าเพื่อทำไร่เลื่อนลอยเพื่อปลูกข้าวไร่ ฝักร้อย ฝักร้อยที่ใช้ที่ดินมาก และปลูกฝิ่นของชาวเขา นอกจากจะทำลายทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อมของภาคเหนือแล้วยังก่อให้เกิดปัญหาด้านยาเสพติด การสำรวจขององค์การสหประชาชาติเกี่ยวกับสภาพเศรษฐกิจและสังคมของหมู่บ้านชาวเขา และปริมาณการปลูกฝิ่นในประเทศไทยเมื่อปี พ.ศ. 2508 ถึง 2509 พบว่าพื้นที่การปลูกฝิ่นโดยประมาณการมีถึง 112,000 ไร่ มีปริมาณการผลิตฝิ่นจำนวน 145 ตันต่อปี (สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด, 2525) และในปี พ.ศ. 2527 - 2528 สำนักงานป้องกันและปราบปรามยาเสพติดร่วมกับกองบังคับการตำรวจตระเวนชายแดนภาค 3 ได้ทำการสำรวจพื้นที่การปลูกฝิ่นใน 8 จังหวัดภาคเหนือ พบว่ามีพื้นที่การปลูกฝิ่นจำนวน 54,853.82 ไร่ มีปริมาณผลผลิตฝิ่น 34,674.88 กก. ในจำนวนพื้นที่การปลูกฝิ่นทั้งหมดในปีดังกล่าวเป็นพื้นที่การปลูกฝิ่นของชาวเขาในเขตจังหวัดเชียงใหม่, เชียงราย และแม่ฮ่องสอน ถึง 24,401.98 ไร่, 12,389.21 ไร่ และ 8,253.51 ไร่ ตามลำดับ และมีผลผลิตฝิ่นจำนวน 16,207.54 กก., 7,693.55 กก. และ 4,803.43 กก. ตามลำดับ (สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด, 2528) ซึ่งจำนวนผลผลิตฝิ่นใน 3 จังหวัดดังกล่าวมีจำนวนถึง 28,704.52 กก. ในปี

2528 หรือคิดเป็นร้อยละ 82.78 ของผลผลิตฝ้ายใน 8 จังหวัดของภาคเหนืออันเป็นแหล่งผลิตฝ้ายที่สำคัญของประเทศไทย

เนื่องจากฝ้ายสามารถนำไปแปรสภาพเป็นยาเสพติดชนิดที่ร้ายแรงกว่า ฉะนั้นปัญหาการถางป่าสำหรับการปลูกฝ้ายของชาวเขานอกจากจะทำลายทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อมในที่ราบสูงภาคเหนือแล้ว ยังก่อให้เกิดปัญหายาเสพติดซึ่งมีอันตรายร้ายแรงต่อสังคมไทยโดยรวม และกระทบกระเทือนไปยังสังคมต่าง ๆ ทั่วโลก

การที่ชาวเขาบุกรุกทำลายป่า รวมทั้งปลูกฝ้ายนั้น มีสาเหตุหนึ่งมาจากปัญหาความยากจน ซึ่งจากการสำรวจของศูนย์วิจัยชาวเขา กรมประชาสงเคราะห์ (2529) พบว่าร้อยละ 60 ของชาวเขาที่มีฐานะที่ยากจนไม่สามารถช่วยเหลือตัวเองได้ ก่อให้เกิดปัญหาโดยตรงแก่ชาวเขาและมีผลกระทบต่อสังคมส่วนรวม ปัญหาความยากจนนี้เป็นแรงผลักดันให้เกิดปัญหาสำคัญ 2 ประการตามมาคือ ปัญหาการบุกรุกทำลายป่าและปัญหาการปลูกฝ้ายดังกล่าวแล้ว ฉะนั้นการแก้ไขปัญหาดังกล่าวของหน่วยงานต่าง ๆ เท่าที่ผ่านมาจึงได้มีการส่งเสริมให้ชาวเขาปลูกพืชเศรษฐกิจชนิดอื่น ๆ ที่เหมาะสมกับสภาพการผลิตบนที่สูงและใช้พื้นที่ให้เกิดประสิทธิภาพ ด้วยการคาดหมายว่าจะสามารถสร้างรายได้ให้แก่ชาวเขาเพื่อทดแทนรายได้จากการปลูกฝ้ายและจะทำให้การปลูกฝ้ายหมดไป การเกษตรถาวรที่ถูกนำไปสู่ระบบการปลูกพืชดั้งเดิมนี้จะทดแทนระบบเดิมซึ่งทำลายทรัพยากรอย่างรุนแรง

เท่าที่ผ่านมาสังเกตพบว่า ชาวเขาบางรายหยุดการทำไร่เลื่อนลอย ปลูกพืชไร่และข้าวไร่และการเกษตรที่ต้องใช้ที่ดินจำนวนมากน้อยลง เลิกปลูกฝ้าย หันมาปลูกพืชเศรษฐกิจต่าง ๆ แทน ในขณะที่ชาวเขาบางรายยังคงปลูกพืชไร่ ข้าวไร่ และปลูกฝ้ายอยู่เช่นเดิม จึงน่าที่จะศึกษาถึงปัจจัยที่อยู่เบื้องหลังการตัดสินใจในการปลูกพืชที่แตกต่างกันของชาวเขาเหล่านี้ และประเมินประสิทธิภาพเชิงเทคนิคของการผลิตพืชที่สำคัญของระบบเกษตรถาวรที่กำลังรับการส่งเสริมอยู่ เพื่อจะได้เป็นประโยชน์ในการแก้ไขปัญหาดังกล่าวต่อไป

1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

ในการศึกษานี้มีวัตถุประสงค์หลักดังนี้

1. ศึกษาประสิทธิภาพการผลิตของชาวเขาในการผลิตพืชซึ่งเป็นพืชหลักของหมู่บ้านในปัจจุบัน รวมทั้งปัจจัยที่มีผลกระทบต่อประสิทธิภาพการผลิต

2. วิเคราะห์ต้นทุนการผลิตและรายได้ของพืชต่าง ๆ ของชาวเขารวมทั้งผืน
3. วิเคราะห์ขีดขั้นของประสิทธิภาพในการผลิตของชาวเขา และค้นหาศักยภาพการเพิ่มประสิทธิภาพในขั้นที่ต่ำ ๆ

ส่วนหนึ่งที่จะต้องศึกษาในที่นี้คือการศึกษาเพื่อหาพืชที่มีศักยภาพสูงและสามารถเป็นไปได้ในทางปฏิบัติในการที่จะทดแทนพืชไร่ที่ชาวเขากำลังปลูก ทดแทนการปลูกฝิ่นและยกระดับรายได้ของชาวเขา เพราะฉะนั้นวัตถุประสงค์ย่อยที่จะต้องทำการศึกษาคือ

1. ศึกษาโครงสร้างและแนวโน้มของแบบแผนการผลิตพืช (cropping patterns) รวมทั้งปัจจัยที่กำหนดโครงสร้างและแนวโน้มนั้น ที่จะเอื้ออำนวยต่อการเกษตรถาวร โดยจะพิจารณาถึงสัดส่วนของการมีเกษตรถาวรเมื่อเปรียบเทียบกับพืชที่ใช้เนื้อที่ปลูกมาก (extensive crops)
2. ศึกษาพฤติกรรมในการตัดสินใจของเกษตรกรชาวเขาในการปลูกพืชต่าง ๆ รวมทั้งการรับเทคโนโลยีใหม่ ๆ
3. ศึกษาถึงปัจจัยทางเศรษฐกิจและสังคมที่ทำให้ชาวเขาทำการเกษตรที่ใช้ที่ดินมาก ด้วยการบุกรุกทำลายป่าไม้
4. ศึกษาถึงปัจจัยทั้งเศรษฐกิจและสังคมที่ทำให้ชาวเขาปลูกฝิ่น
5. ประเมินความเป็นไปได้ของพืชต่าง ๆ ในการทดแทนฝิ่น โดยคำนึงถึงปัจจัยทางสังคม, ขนบธรรมเนียมประเพณีและความเป็นไปได้ทางด้านการเกษตรด้วย นอกเหนือไปจากปัจจัยทางเศรษฐกิจ เพื่อหาข้อเสนอแนะที่มีศักยภาพสูง และเป็นไปได้ในการยับยั้งการทำการเกษตรที่ใช้ที่ดินมากบุกรุกทำลายป่า เพื่อปลูกฝิ่นและยกระดับรายได้ของชาวเขา

1.3 ขอบข่ายการวิจัย

โครงการวิจัยนี้มุ่งศึกษาถึงประสิทธิภาพทางการผลิตเกษตรของพืชชนิดต่าง ๆ บนพื้นที่สูงในเขตพื้นที่รับผิดชอบของสถานีโครงการหลวงอ่างขาง อำเภอฝาง จังหวัดเชียงใหม่ และสถานีโครงการหลวงอินทนนท์ อำเภอจอมทอง จังหวัดเชียงใหม่ ปีการผลิต พ.ศ. 2530 โดยอาศัยข้อมูลการสอบถามจากชาวเขา เพื่อทำการศึกษาวเคราะห์หาประสิทธิภาพการผลิตสูงสุด ตลอดจนต้นทุนการผลิตพืชชนิดต่าง ๆ อันเป็นพืชส่งเสริมหลักของสถานีดังกล่าว ซึ่งผลการศึกษาจะเป็นประโยชน์สำหรับการวางแผนนโยบายช่วยเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตและพัฒนาระบบเกษตรบนพื้นที่สูงต่อไป

1.4 การเลือกพื้นที่ในการศึกษา

ได้พิจารณาเลือกเอาอำเภอที่อยู่ในพื้นที่ 3 จังหวัดที่มีจำนวนประชากรชาวเขาสูงสุด และมีพื้นที่ปลูกฝิ่นสูงสุดในภาคเหนือตอนบนคือ จังหวัดเชียงใหม่ เชียงราย และแม่ฮ่องสอน (ศูนย์วิจัยชาวเขา, 2530) โดยเน้นการศึกษาไปในพื้นที่ที่ได้รับการพัฒนาและ ส่งเสริมให้ทำการผลิตพืชเศรษฐกิจชนิดอื่น ๆ ทดแทนการปลูกฝิ่นแล้วโดยโครงการหลวง ซึ่งมีสถานีส่งเสริมของโครงการดำเนินงานอยู่ในเขต 4 จังหวัดภาคเหนือคือ เชียงใหม่ เชียงราย แม่ฮ่องสอน และลำปาง รวม 29 สถานี (ดูรายละเอียดในแผนที่ 2 ภาคผนวก) ซึ่งในการศึกษาในครั้งนี้ได้เลือกท้องที่รับผิดชอบของสถานีโครงการหลวงอ่างขาง อำเภอฝาง จังหวัดเชียงใหม่ ซึ่งมีหมู่บ้านในเขตรับผิดชอบ 3 หมู่บ้าน คือ บ้านคุ้ม บ้านหลวง และบ้านชอบดั่ง และสถานีโครงการหลวงอินทนนท์ อำเภอจอมทอง จังหวัดเชียงใหม่ ซึ่งมีหมู่บ้านในเขตรับผิดชอบ 9 หมู่บ้าน แต่มีหมู่บ้านหลักที่ให้การส่งเสริมและพัฒนาอย่างทั่วถึงในปัจจุบัน 4 หมู่บ้าน คือ บ้านขุนกลาง บ้านอ่าวก้าน้อย บ้านผาหมอน และบ้านหนองหล่ม (ดูแผนที่ 3 และ 4 ตามลำดับในภาคผนวก) ด้วยเหตุผลดังนี้

1. ทั้ง 2 สถานีดังกล่าว มีการผลิตพืชเศรษฐกิจหลักทุกชนิดที่โครงการหลวงส่งเสริมให้ชาวเขาปลูกเพื่อทดแทนการปลูกฝิ่น อันได้แก่ ฝัก ไม้ดอก และไม้ผลเมืองหนาว
2. งานส่งเสริมการปลูกพืชทดแทนฝิ่นในทั้ง 2 สถานีได้ดำเนินการมานานพอสมควร (เริ่มดำเนินการในปี พ.ศ. 2515 สำหรับโครงการหลวงอ่างขาง และ พ.ศ. 2522 สำหรับโครงการหลวงอินทนนท์) ระบบการผลิตที่เป็นอยู่จึงสามารถใช้เป็นฐานสำหรับการศึกษาประสิทธิภาพการผลิตพืชเศรษฐกิจทั้ง 3 ประเภทคือ ฝัก ไม้ดอก และไม้ผลเมืองหนาวได้เป็นอย่างดี

1.5 การเก็บรวบรวมข้อมูลและการสุ่มตัวอย่าง

การเก็บข้อมูลในพื้นที่ส่งเสริมของสถานีโครงการหลวงอ่างขาง และโครงการหลวงอินทนนท์ จำนวน 7 หมู่บ้านดังกล่าว ได้ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (random sampling) โดยการสัมภาษณ์เกษตรกรชาวเขาจำนวนทั้งสิ้น 175 ตัวอย่าง (ดูตารางที่ 1.1)

การรวบรวมข้อมูลเพื่อวิจัยในครั้งนี้ได้ทำการรวบรวมข้อมูล ทั้งข้อมูลที่เป็นข้อมูลปฐมภูมิ และข้อมูลทุติยภูมิ จากโครงการหลวง ศูนย์วิจัยชาวเขา กรมประชาสัมพันธ์ เป็นต้น สำหรับข้อมูลปฐมภูมิทำการเก็บข้อมูล โดยการสัมภาษณ์จากหัวหน้าครัวเรือนเกษตรกรชาวเขาในหมู่บ้านตัวอย่างซึ่งประกอบด้วยข้อมูลต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

1. ข้อมูลจำนวนประชากรในครัวเรือน ลักษณะโครงสร้างของครัวเรือน ข้อมูลเศรษฐกิจและสังคม
2. ข้อมูลการผลิตทางการเกษตรในด้านปัจจัยที่ดิน เช่น จำนวนพื้นที่เพาะปลูกพืชแต่ละชนิด ชนิดของพืชที่ปลูก แบบแผนและปฏิทินการปลูกพืชแต่ละชนิดในรอบปี
3. ข้อมูลการใช้ปัจจัยทางด้านแรงงานในการผลิตพืชแต่ละชนิด เช่น จำนวนชั่วโมงในการทำงานในแต่ละกิจกรรมของการปลูกพืช โดยแยกเป็นแรงงานครอบครัว แรงงานจ้าง แรงงานแลกเปลี่ยน แรงงานสัตว์ และแรงงานจากเครื่องจักรกล
4. ข้อมูลการใช้ปัจจัยทุนในการผลิตพืชแต่ละชนิด ได้แก่ ปริมาณและมูลค่าของเมล็ดพันธุ์ ปริมาณและมูลค่าของปุ๋ย ปริมาณและมูลค่ายาฆ่าแมลง ยาฆ่าเชื้อรา ยากำจัดโรค ปูนขาว และเคมีภัณฑ์อื่น ๆ
5. ข้อมูลทางด้านการผลิตและการตลาด เช่น ปริมาณผลผลิต ราคาผลผลิต การกระจายผลผลิต การขนส่ง การติดต่อสื่อสาร เป็นต้น
6. ข้อมูลทางด้านการจัดการและการตัดสินใจในการผลิตพืชแต่ละชนิด ตลอดจนปัญหาในการผลิต และปัญหาต่าง ๆ ที่คาดว่าจะมีผลต่อการตัดสินใจในการผลิตของเกษตรกรชาวเขา

การเลือกตัวอย่างนั้นจะใช้วิธีเลือกแบบสุ่มโดยพิจารณาให้มีจำนวนตัวอย่างกระจายให้ครบทุกชนิดของพืชที่ชาวเขาทำการผลิตในแต่ละหมู่บ้าน ดังแสดงในตารางที่ 1.1

ตารางที่ 1.1 จำนวนตัวอย่างที่ถูกเลือกในพื้นที่ส่งเสริมโครงการหลวงอ่างช้าง และโครงการหลวงอินทนนท์ จังหวัดเชียงใหม่

สถานี/หมู่บ้าน	จำนวนครัวเรือน ทั้งหมด (ครัวเรือน)	จำนวนตัวอย่าง ที่ถูกเลือก (ครัวเรือน)	คิดเป็นร้อยละ (%)
โครงการหลวงอินทนนท์			
1. บ้านขุนกลาง	105	43	40.95
2. บ้านอ่างกาน้อย	24	14	58.33
3. บ้านผาหมอน	23	15	65.22
4. บ้านหนองหล่ม	28	16	57.14
โครงการหลวงอ่างช้าง			
1. บ้านคุ้ม	28	19	67.85
2. บ้านหลวง	90	50	55.55
3. บ้านขอบด้ง	23	18	78.26
รวม 7 หมู่บ้าน	321	175	54.51

1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย

1. เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตพืชเศรษฐกิจที่ส่งเสริมให้ชาวเขาปลูกทดแทนฝิ่นและทดแทนการเกษตรแบบใช้ที่ดินมากให้มีประสิทธิภาพสูงมากขึ้น
2. เพื่อใช้เป็นแนวทางพัฒนาเทคโนโลยี การผลิตและการตลาด ของพืชเศรษฐกิจเพื่อส่งเสริมให้ชาวเขาทำการผลิตทดแทนการปลูกฝิ่น และลดการทำการเกษตรแบบใช้ที่ดินมาก ทั้งนี้เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ในการลดปัญหาการปลูกฝิ่นและลดปัญหาการบุกรุกทำลายทรัพยากรป่าไม้ และสิ่งแวดล้อมของชาวเขา

1.7 การจัดรูปเล่มของการศึกษา

ในการเสนอรายงานการวิจัยจะเรียงเรียงเนื้อหาตั้งนี้คือ บทที่ 2 ทบทวนวรรณกรรมต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับการศึกษา บทที่ 3 กล่าวถึงสภาพทั่วไปและสภาพการผลิตเกษตรในพื้นที่ศึกษา บทที่ 4 กล่าวถึง ระเบียบวิธีวิจัยที่จะนำมาใช้ในการวิเคราะห์ บทที่ 5 เสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการเก็บตัวอย่างในพื้นที่ที่ทำการศึกษา ส่วนบทสรุปและข้อเสนอแนะทางนโยบายจะนำเสนอในบทที่ 6